

Koululiikuntaliitto

Toiminta- kertomus 2018

SÄÄNTÖJEN MUKAINEN KERTOMUS
LIITON V. 2018 TOIMINNASTA

MISSIOMME: Koulun oma liikuttaja
ARVOMME: Vapaus valita, ilo, kannustavuus, haasteellisuus ja aktiivisuus

---

Sisällysluettelo

1	Puheenjohtajan & toiminnanjohtajan terveiset	4
2	Koulun oma liikuttaja 2016-2018 -strategian keskeiset tavoitteet saavutettu	5
3	Koululaisliikunta ja Koululiikuntaliiton toiminnan vaikuttavuus	6
3.1	Vesisankarit	7
3.2	Juoksusankarit	8
3.3	Pallosankarit	9
3.4	Pyöräsankarit	9
3.5	Tsemppari-diplomilla huomioidaan ja kannustetaan koululaista yrittämään	9
3.6	Power Mover tanssittaa ympäri Suomea	10
3.7	N.Y.T! – toiminta	11
4	Palloilusarjat (joukkuelajit)	11
4.1	Jalkapallo	11
4.2	Salibandy	11
4.3	Muut palloilulajit (pesäpallo, kori- käsi- ja lentopallo)	11
5	Koululaisten mestaruuskilpailut (yksilökisat)	12
5.1	Golf	12
5.2	Maastohiihto	12
5.3	Maastajuoksu	12
5.4	Painit	12
5.5	Suunnistus	12
5.6	Oman tanssin kisa - Power Mover	13
5.7	Yleisurheilu	13
5.8	Muut lajit	13
6	KLL- aluetoiminta koululaisliikunnassa	15
7	Opetushenkilökunnan kunto- ja virkistysliikunta	16
7.1	Kaukalopallo	16
7.2	Salibandy	16
7.3	Lentopallo	16
7.4	Sopulivaellus	16
7.5	Kampanjat ja opettajien kohtaamiset	17
8	Järjestötoiminta	18
8.1	Viestintä	18
8.2	Kansainvälinen toiminta	20
8.3	Hallinto ja talous	20
8.4	Henkilökunta ja luottamusorganisaatio	20
8.5	Muu yhteistoiminta	20

Sisällysluettelo

9 Liitetiedostot	21
9.1 Koululiikuntaliiton toimijat	21
9.2 Koululiikuntaliiton osallisuus työryhmissä	21
9.3 Liikuntavastaavat 2018	22
9.4 Tilinpäätös lyhyt muoto (ilman tase-erittelyajoja)	23

Tekijät

Kirjoittajat:
Kristiina Jakobsson, Jani
Kangasniemi, Miikka Mäkelä,
Terho Tomperi ja Sari Turunen

kansi: Sanna Ojajärvi
sivu 5: Jani Kangasniemi
sivu 7: Iida Rossi
& Jaakko Ala-Hiiri
sivu 8: Terho Tomperi
sivu 9: Sanna Ojajärvi
sivu 10: Emmi Holopainen
sivu 11: Jani Kangasniemi

sivu 12: Terho Tomperi
sivu 13: Terho Tomperi
sivu 15: Sari Turunen
sivu 16: Jani Kangasniemi
sivu 17: Jani Kangasniemi
sivu 18: Sari Turunen, Teuvo
Ojala, Jani Kangasniemi
& Terho Tomperi
sivu 19: Sari Turunen
sivu 20: Sari Turunen
& Miikka Mäkelä
sivu 21: Terho Tomperi
& Jani Kangasniemi

sivu 22: Terho Tomperi
sivu 23: Sari Turunen
sivu 25: Terho Tomperi
Sivu 26: Sari Turunen
& Sanna Ojajärvi
Sivu 27: Pauliina Hiltunen &
Jani Kangasniemi

graafit: Timo Haukilahti
& Tuomo Tamminen

taitto ja ulkoasu:
Tuomo Tamminen/Päälause

Koululiikuntaliitto

Puheenjohtajan & toiminnanjohtajan terveiset

Vuosi 2018 – sankareiden aikaa!

Vuosi 2018 oli sankareiden aikaa, sillä tuoteperheemme kannustava ideologia otettiin hyvin vastaan niin kouluissa kuin yhteistyötahojen osalta. Päällimmäisenä Vesi-, Pyörä-, Juoksu-, ja Pallo-sankareista jäi mieleen se, että innostava toiminnallinen oppiminen on paitsi hauskaa, sopivasti haastavaa, myös monipuolista ja innostavaa. Pääsääntöisesti palaute on opettajilta ja koululaisilta sekä heidän perheiltään ollut todella positiivista! Kokeillen ja itse tekemällä oppii. Kun oppiminen on mieluisaa ja siihen voi itse vaikuttaa, se myös motivoi aktiiviseksi toimijaksi. Suurkiitos teille ennakkoluulottomille opettajille, jotka ilolla kokeilette uusia tapoja toimia, henkilökunnallemme, jotka ovat panneet itsensä likoon ja taanneet laadukasta ja monipuolista toimintaa sekä meihin uskoviin yhteistyökumppaneihin, jotka näette toimintamme vaikuttavuuden ja tärkeyden! Uusia sankareita tulossa taas v. 2019. Olemme missiollemme uskollisia – tahdomme olla koulujen oma liikuttaja!

Vaikuttavuus on vuoden 2018 toinen avainsana. Tiedämme, että toimintaympäristö muuttuu yhä vaan ja vaatimukset tehokkaalle toiminnalle ovat avainasemassa. Ensimmäinen Liikuntapoliittinen selonteko julkistettiin syksyllä. Siinä tunnistettiin monia asioita määrärahojen tehokkaasta ja oikeasta käytöstä liikuntahallinnon tulevaan rooliin. Tulevaisuutta ei enää pystytä ennustamaan historiadatalla. Toisaalta vaikuttavuus ja erityisesti sen mittaaminen ovat vielä lapsenkengissä valtakunnallisesti, eikä data ole yhteismitallista. Koululiikuntaliitto KLL ry on aktiivisesti osallistunut vaikuttavuuden arviointiin ja kehittämiseen viime vuosina ja peräänkuuluttaa valtakunnallisesti yhteisiä tietopankkeja ja meta-analyyssejä vaikuttavuudesta valtiolta. Liikuntajärjestöt hoitavat oman osuutensa toiminnan tilastoinneista, mutta liikuntapolitiikan näkökulmasta tarvitaan yhteistä aineistoa ja tahtotilaa siitä, että tunnistetaan ns. aukkopaikat, tarpeet ja toimijat, jotka jo tuottavat toimintaa. Vaikuttavuus tulee ajan kanssa – se voi olla yhtälailla numeerista kehitystä, osallisuuden kasvattamista, asenteiden muutosta. On tärkeää mitata oikeita asioita,

Raija Vahasalo
Koululiikuntaliiton
puheenjohtaja,
kansanedustaja, rehtori

Kristiina Jakobsson
Koululiikuntaliiton
toiminnanjohtaja,
KTM, MBA, BBA

eikä vain asioita mittaamisen ilosta.

Koululiikuntaliitto KLL ry on toiminut koululaisten ja opettajien liikuttajina v. 1946 lähtien. Toimintaamme voidaan arvioida historian näkökulmasta eri aikakausiin peilaten. Tarpeet, olosuhteet ja toiminta olivat hyvin erilaiset alkuaikoina kuin v. 2018. Näemme, että suurin merkitys ja vaikuttavuus saadaan, kun tunnistetaan eri tavoin liikuntaan motivoituvia koululaisia ja opetushenkilökuntaa. Varhaiskasvatuksessa kylvetään siemen liikunnan ilolle, peruskoulussa opitaan tietoa ja taitoa ja 2.asteen oppilaitoksissa vastuu ja valinnat yhä enenevässä määrin ovat yksilön omia. Meillä on aikaa n. 9-12 vuotta kasvattaa lapsista ja nuorista liikunnalliseen elämäntapaan myönteisesti suhtautuvia aikuisia. Annetaan unelmille siivet ja jokaiselle mahdollisuus löytää onnistumisen kokemuksia liikunnan ja toiminnallisen oppimisen parista!

Liikuntamyönteisiä oppivuosia toivottaen,

Raija Vahasalo
Kristiina Jakobsson

2 Koulun oma liikuttaja 2016–2018 -strategian keskeiset tavoitteet saavutettu – kohti uuden strategian valmistelua

- Koululiikuntaliiton säännöissä (§2) määritellyt tavoitteet tukevat yksilön oppimista ja kehittymistä, uutta Opetussuunnitelmaa, työhyvinvointia (koululaiset ja opettajat) ja perusliikuntataitojen edistämistä

- Liiton tarkoituksena on edistää koululiikuntakulttuuria kouluyhteisöissä ja huolehtia suomenkielisten peruskoulujen ja lukiodien oppilaiden sekä Opetusalan Ammattijärjestön OAJ:n jäsenten vapaaehtoisesta liikunnan harrastustoiminnasta.
- Liikunnallisena tavoitteena on koulun opetussuunnitelman mukaisen liikunnanopetuksen tukeminen, täydentäminen ja jatkaminen. Tämä tarkoittaa oppilaiden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehittämistä jokapäiväisen liikunnan harrastamiseen, terveyttä edistäviin ja säilyttäviin elintapoihin sekä aktiiviseen vapaa-ajan viettoon.
- Kasvatuksellisenä tavoitteena on kodin ja oppilaitosten kasvatustavoitteiden tukeminen.
- Opettajille järjestetty toiminta tähtää opettajien virkistämiseen, hyvinvointiin, stressin purkamiseen, voimien lisäämiseen ja sosiaaliseen kanssakäymiseen.

- Koululiikuntaliitto tuottaa ja toteuttaa OPS 2016 perusteita tukevaa koulupäivän liikunnallistamista ja koululiikuntaa

- Tuotetaan materiaalia ja niiden tueksi koulutusta, jotka tukevat koululiikuntaa ja kouluyhteisöissä tapahtuvaa koulupäivän aikaista liikuntaa.
- Tuetaan lapsen minä- ja kehonkuvien myönteistä kehittymistä matalankynnyksen ja laajan kokonaiskon-

septoinnin kautta, jolloin ne soveltuvat eri oppiaineiden käyttöön.

- Toteutetaan kouluyhteisöissä kasvatustyötä liikunnalla ja liikunnan keinoin.
- Tuetaan ja motivoidaan opettajia toteuttamaan sellaista koulupäivän aikaista liikuntaa ja toiminnallisuutta, joka vähentää istumista.
- Motivoidaan opetushenkilöstöä liikunnallisen ja terveen elämäntavan pariin.
- Koululiikuntaliitto toteutti yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman syksyllä 2016.

- Kaiken toiminnan tavoitteena on vaikuttavuus yksilö- ja yhteiskunnan tasolla

Koululaisten ja opetushenkilökunnan elämänhallintataitoja ovat unen ja ravinnon lisäksi monipuolinen ja aktiivinen arki. Kouluissa opitaan riittävät liikunnan perustaidot toiminnallisuuden kautta, mutta liikuntaa sivutuotteena ei myöskään pidä unohtaa. Aktiivinen koulupäivä on valintoja – miten, missä ja miten oppiminen tapahtuu, siitä päättää usein aikuinen. Tieteellisesti on toteennäytettyä aktiivisen koulupäivän hyödyt oppimiseen, keskittymiskykyyn ja viihtyvyyteen.

Nämä Koululiikuntaliitto KLL ry:n sääntöjen ja edellisen strategiakauden määrittelemät tehtävät pätevät yhä vuonna 2018 ja ovat ohjenuorana vuodelle 2019. Uuden strategian valmistelussa heijastellaan edellisen strategiakauden saavutettuja vaikutuksia, tuloksia, toimintaympäristön muutoksia sekä tulevaisuuden tarpeita ja resursseja.

3 Koululaisliikunta ja Koululiikuntaliiton toiminnan vaikuttavuus

Vaikuttavuutta aikaansaadaan silloin, kun asioiden tarpeellisuutta mietitään yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista kysymällä mitä tai mihin tarvitaan muutosta. Pelkät lukumäärät eivät kerro koko totuutta toiminnan vaikuttavuudesta, joskin niillä mitataan osallistujien määriä (liikkujia, lajin suosioita) sillä hetkellä. Vaikuttavuus vastaa yhteiskunnalliseen ja yksilön tarpeeseen pidemmällä aikavälillä. Tunnistetaan uusia, erilaisia tarpeita esim. matalankynnyksen liikuntaan, tehdään toimenpiteitä laadullisesti ja toiminnallisesti parhaan mahdollisen saavutettavuuden eteen. Tämä johtaa oikeaan resurssien kohdentamiseen.

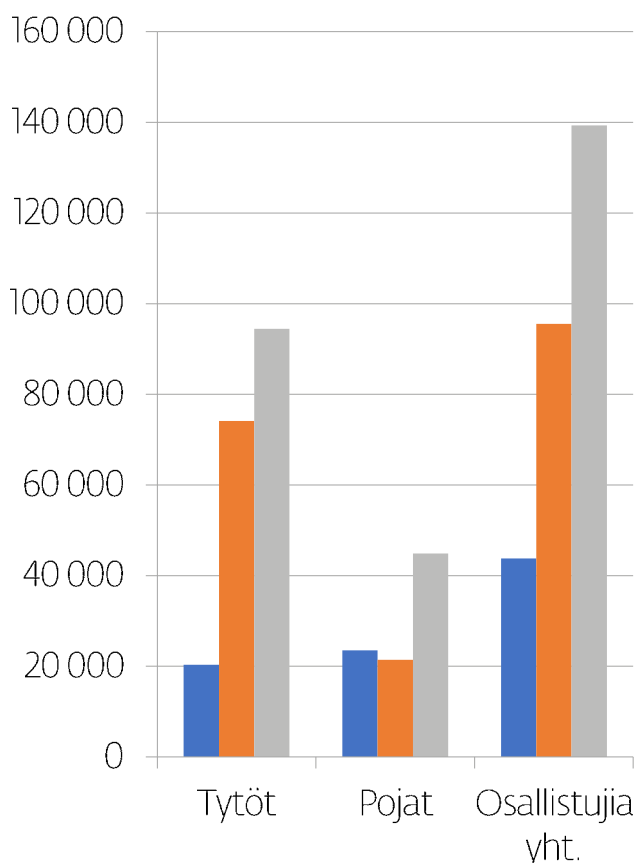
Me Koululiikuntaliitossa arvioimme näitä asioita aktiivisesti v. 2018. Polarisoituneessa, moniarvoisessa ja eri tavoin liikuntaan motivoituneessa maailmassa, vastaukset eivät ole musta-valkoisia saati yksinkertaisia. Joudumme aika ajoin epämukavuusalueella miettimään, millä asioilla on merkitystä koululaisten ja opetushenkilökunnan liikkuttamisessa. Onneksi olemme rohkeasti tehneet oikeita ratkaisuja – siitä OPS:ia ja toiminnallista oppimista tukevat Sankarit-toimintamme ovat osuneet ytimeen. Näitä voi arvioida eri näkökulmista vapaasti – vaikuttavuutta aikaansaadaan asenteissa, oppimisen keinoissa, eri liikkujatyyppien® huomioimisessa, tehokkuudessa jne. Saman kulttuurisen muutoksen aikaansai Power Mover

Koululiikuntaliitto liikkutti ja koulutti vuonna 2018 yhteensä

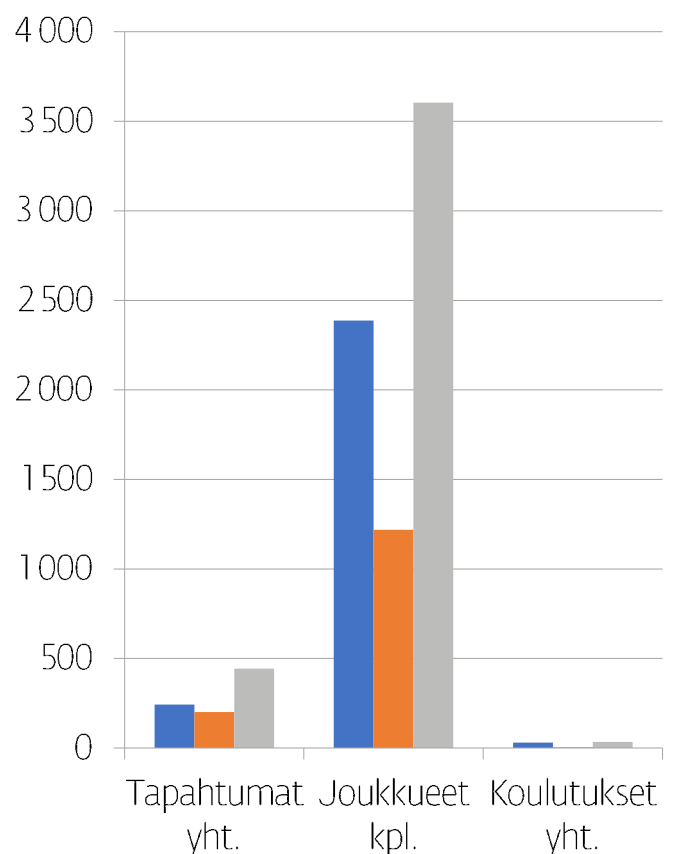
Miehet	3 641
Naiset	6 893
Opettajia yhteensä	10 534
Pojat	44 886
Tytöt	94 459
Oppilaita yhteensä	139 345
Osallistujia yhteensä	149 879
Rekisteröitymiset	2 504
Tilaisuuksia	1 303
Joukkueita	3 933

toiminta 22-vuotta sitten, kun tyttöjen liikunta-aktiivisuutta haluttiin nostaa. Tuo aikajänne jo parhaiten osoittaa toiminnan vaikuttavuutta, siinä missä Sankarit vielä ovat alkutaipaleellaan, joskin vaikuttavasti.

Koululiikuntaliitto liikkutti vuonna 2018 koululaisia

Koululaistapahtumia ja osallistuneita joukkueita vuonna 2018

3.1 Vesisankarit

Vesisankarit-hanke sai jatkorahoituksen neljänneksi toimintavuodeksi. Vuoden teemana oli Vesitaitoja 100-vuotiaalle Suomelle. Kaikki Suomen uimahallit haastettiin mukaan järjestämään kaikille avoin tai koululaistapahtuma vuoden 2018 aikana. Vuoden aikana järjestettiin huikeat 102 tapahtumaa ja niihin osallistui 15 592 henkilöä.

Uimahalleista tehtiin Hall of Fame 2018 listaus. Linnoituksen uimahalli Haminasta järjesti upeat neljä Vesisankarit-tapahtumaa, joista kaksi kaikille avointa ja kaksi koululais-tapahtumaa. Kaksi tapahtumaa vuoden aikana järjestivät: Kirkkonummen uimahalli, Kuortaneen urheiluopisto, Liikuntakeskus Uikko Nivala, Suonenjoen uimahalli, Taivalkosken uimahalli, Uimahalli Jokihelmi Padasjoki, Uimahalli Pärske Isokyrö, Vetelin liikuntakeskus ja Virkistysuimala Pore Ilmajoki. Kaikki tapahtumapaikat olivat innostuneesti mukana ja iso kiitos jokaiselle tapahtuman järjestäneelle.

Tapahtumien rastipisteinä toimivat monipuolisesti vesitaitoihin liittyvät tehtävät mukana olevista toimijoista riippuen. Rastipisteinä olivat mm. pelastusliivien käyttö vedessä, pelastuslautalle pelastautuminen, eri pelastusvälineillä pelastamista, uinti-, sukellus-, vesitaito-, Wibit-ratoja, melontaa, uppopalloa, vedenalaista tikkaa sekä ensiaputaitoja kuten kylkiasentoon kääntämistä.

Palautetta kerättiin nettilomakkeella. Opettajat ja yleisö kehuivat tapahtumia onnistuneiksi, monipuolisiksi ja innostaviksi. Palautteiden keskiarvo oli 3,65 asteikon ollessa 1-4 (1 = heikko 4 = erinomainen).

Lisäksi Vesisankarit harjoituttivat vesitaitoja Gymnaestrada -tapahtumassa Turussa, Hyvinvoiva koulu -seminaarissa Vantaalla sekä Kilon koulun liikuntapäivässä. Yhteensä muihin tapahtumiin osallistui 1 822 henkilöä.

Paikallistoimijoille tuotettiin tapahtumajärjestäjän video selkiyttämään tapahtuma koordinointiin liittyviä asioita. Vesisankareiden uutisosumien määrä oli huikea 120. Medianäkyvyys oli hyvää ja paikalliset lehdet tekivät näyttäviä uutisia upeine kuvineen. Useita etusivun juttuja oli myös. TV-näkyvyyttä saatiin Yle TV 2 Mennään metsään -lähetyksessä, jossa Vesisankarit opetti väsyneen uimarin pelastamista. Ohjelma oli katsottavissa myös Yle Areenasta. Myös sosiaalisen median kautta tavoitettiin ihmisiä. Eri tahojen (esim. uimahallit, seurat, sanomalehdet) tekemät sosiaalisen median päivitykset tavoittivat 578 653 käyttäjää ja muiden tekemiä julkaisuja eri sosiaalisen median kanavissa oli yhteensä 216.

3.2 Juoksusankarit

Juoksusankarit toimintaa jatkettiin osana eri tapahtumien sisältöä. Suurimman osallistujamäärän toiminta keräsi Voimisteluliiton Gymnastradan yhteydessä kesäkuussa Turussa. Tapahtuman lajikoetilupisteessä kävi päivän aikana useita satoja koululaisia juoksun tekniikkaradalla. Muita tapahtumia, joissa Juoksusankarit toiminta oli näkyvillä toimintapisteellä tai näkyvyyslementein olivat: YLE:n Mennään metsään-kampanjassa, Porvoon koululaisten juoksupäivässä, Hauhon, Hauho liikkuu -päivänä, KLL:n maastojuoksuissa Lempäälässä, yleisurheilukisoissa Hämeenlinnassa, Pallosankarit -tapahtumissa eri paikkakunnilla, sekä Liikuntakeskus Pajulahdessa Cross Country Carnival lokakuussa.

3.3 Pallosankarit

Pallosankarit -hanke kannustaa erityistä tukea tarvitsevia

koululaisia harjoittelemaan monipuolisesti palloilutaitoja. Koululiikuntaliitto ja Suomen Palloliitto aloittivat OKM:n tukeman hankkeen v. 2016. Vuosi 2018 oli viimeinen hankerahoitusta saanut toimintavuosi.

Maksuttomissa Pallosankarit -tapahtumissa koululaisille tarjottiin elämyksiä sovelletusta jalkapallosta pelien ja taitopihaharjoitusten avulla. Lisäksi Koululiikuntaliiton NYT! -toimintaradoilla ja Juoksusankarit-radoilla harjoiteltiin perusliikuntataitoja. Luokat pelasivat sovelletuin säännöin jalkapalloa sekä tutustuivat opettajan johdolla monipuolisiin toimintarasteihin ennakkoon tehdyn aikataulun mukaan. Tapahtumat toimivat pääsääntöisesti klo 9-14 välisenä aikana. Yhden luokan osalta tapahtuman kesto oli n. 2,5 h. Tapahtumat olivat suunnattu esikoululaisista 10.luokkalaisille koululaisille, jotka tarvitsevat erityistä tukea. Vuoden 2017 aikana toteutettua Pallosankarit -opasta jaettiin vuoden 2018 eri tapahtumissa.

Vuoden 2018 aikana järjestettiin seuraavat Pallosankarit-toimintapäivät

Pori, Karhuhalli 29.11.2018
Turku, Impivaara, 21.11.2018
Helsinki, Töölö, Destamatic kenttä, 29.5.2018
Vantaa, Myyrmäen jalkapallstadion 24.5.2018
Espoo, Tapiolan urheilupuisto 22.5.2018
Helsinki, Myllypuron Pallomyllyn jalkapallohalli, 15.5.2018
Jyväskylä, Vehkahalli, 18.4.2018
Kouvola, Sami Hyypiä Areena 25.1.2018

Yhteensä yli 2 000 erityistä tukea tarvitsevaa koululaista osallistui tapahtumiin. Toimintaan tutustui koululaisten mukana yli 200 opettajaa tai avustajaa.

3.4 Pyöräsankarit

Pyöräsankarit on 04/2018 alkanut pyöräilyn kehittämishanke, joka täydentää KLL:n sankariperhettä vesi-, pallo-, ja juoksusankareiden rinnalla. Liikunnallisen elämäntavan valtakunnallista kehittämisavustusta (OKM) saanut pyöräilyn edistämishanke toimii yhteistyössä Pyöräilykuntien verkoston ja Pyöräliiton kanssa.

Pyöräsankarit kannustaa koululaisia ja koulun henkilökuntaa kaikenlaiseen pyöräilyyn ja esittelee sitä monipuolisena harrastuksena. Hankkeen pääpaino on tarjota monipuolisia oppimateriaaleja koulujen käyttöön, mm. pyöräilytaitokortteja ja esimerkkejä eri aineiden integroimiseksi pyöräilyoppituntiin. Lisäksi materiaaleista löytyy ohjeet koulujen omien Pyöräsankarit-tapahtuman järjestämiseen ja pyöräradan rakentamiseksi oman koulun pihaan. Materiaalien lisäksi Pyöräsankarit tekee kouluvierailuita ja järjestää opettajankoulutuksia.

Vuonna 2018 hankkeen pääpaino oli alakouluissa. Pyöräsankareilla oli yhteensä 14 tapahtumaa, joista 13 oli kouluvierailuita yhdeksällä eri paikkakunnalla. Yksi tapahtumista oli opettajien koulutus Liikkuva koulu -seminaarissa. Pyöräsankareiden tapahtumat liikuttivat yhteensä 450 oppilasta ja 60 opettajaa.

Hankkeen tavoitteita ovat:

- Lisätä koululaisten ja opettajien fyysistä aktiivisuutta koulupäivän aikana.
- Elinikäisen liikunnallisen elämäntavan juurruttaminen pyöräilyn avulla.
- Tarjota kouluille ideoita pyöräilyn hyödyntämiseen koulun arjessa.
- Positiivisen ja monipuolisen mielikuvan luominen pyörästä ja pyöräilystä.
- Pyöräilytietouden lisääminen.

3.5 Tsemppari-diplomilla huomioidaan ja kannustetaan koululaista yrittämään

Koululaisen liikunnalliseen elämäntapaan vaikuttavat monet asiat, jotka aikuisen tulee tunnistaa. Koululaiset ovat erilaisia liikuntamotivaatioiltaan, kuten myös heitä opettavat opettajat. Kannustaminen, omien rajojen kokeileminen, uskaltaminen ja positiivinen kannustaminen voimaannuttaa kokeilemaan ja etsimään omaan liikuntatyyppiään®. Kouluviihtyvyyteen vaikuttaa merkittävästi koetut opettaja- ja kaverisuhteet. Kannustamisella teemme koululaisen näkyväksi. Sillä voi olla suuri merkitys liikuntaan ja liikunnalliseen elämäntapaan suhtautumisessa. Emme hae parasta, haemme positiivista ja yritteliästä koululaista. Viesti otettaneen innolla vastaan kotonakin!

Tsempparin tunnusmerkkejä ovat:

- yrittää parhaansa ja on sitkeä yrityksessään!
- on liikuntamyönteinen
- kannustaa muita!
- luo positiivisella asenteellaan luokan/koulun yhteishenkeä toiminnallisilla tavoin!

Vuoden 2018 Tsempparit- diplomeja ja tavarapalkintoja jaettiin seuraavissa kouluissa: Nummelanharjun koulu, Nummela / Lepolan koulu, Jokela / Uudenkaupungin yhtenäiskoulu, Uusikaupunki / Martinlaakson koulu, Vantaa / Pihlajamäen ala-aste, Helsinki / Vasaraisten koulu, Vasarainen / Kourujärven koulu, Rauma / Pohjoispuiston koulu, Hyvinkää / Joutsenon koulu, Joutseno / Teuvan yhtenäiskoulu, Teuva

Vaikuttavuutta on se, että lapset ja nuoret saadaan kannustavasti liikuntamyönteiseksi ja asennemuutosta tapahtuu lapsen itsensä sisäisessä minä-käsityksessä ja hän kokee itse voivansa vaikuttaa omaan liikuntakäyttäytymiseensä. Vaikuttavuutta on se, että opetushenkilöstö tunnistaa paitsi oman liikkujatyypinsä® osaavat motivoida lapsia liikkumaan heille ominaisilla tavoin.

3.6 Power Mover tanssittaa ympäri Suomea

Power Moverin 23. toimintavuosi liikutti koululaisia ja opettajia 580 koulussa, jotka saivat uudet tanssit sisältävän muistitikun. Tanssien opettajina toimivat Anu Raita ja Akim Bakhtaoui. Akim opetti omaa tanssiaan lisäksi liikunnan- ja

terveystiedonopettajien Opintopäivillä Kisakalliossa Lohjalla yli 90 opettajalle. Power Mover videolle (muistitikku) on lisätty vuosien saatossa myös muuta Koululiikuntaliiton toimintaa. Viime vuosina suositut Sankarit -toiminnot ovat esittäytyneet videolla toiminnallisilla harjoitteilla ja esimerkein. Kuluvana vuonna Juoksu- ja Vesisankarit harjoitteita esiteltiin videolla.

Power Mover videon kuvauksista vastasi Pieni Mediatalo ja ne toteutettiin OAJ:n tiloissa Valopihalla Pasilan toimitalossa. OAJ:n yhteistyön kautta tehtiin myös juttu Opettaja-lehteen. Power Mover toimintaa esiteltiin elokuussa Messukeskuksessa Pasilassa järjestetyssä "Tanssi vieköön -tapahtumassa". Tapah-tuma ei kerännyt kovin paljoa Power Moverin kohderyhmää, eli koululaisia ja opettajia, joten mukana olo tässä tapahtumassa jäi tähän yhteen kertaan.

3.7 N.Y.T! -toiminta

N.Y.T! -toiminnassa harjoitellaan liikunnallisia perustaitoja; välineen käsittely-, liikkumis-, tasapaino- ja yhteistyötaitoja. Kuusi erilaista N.Y.T! -materiaalikokonaisuutta tarjoavat innostavia harjoitteita perusliikuntataitojen opettamiseen. Liikkumisympäristöinä ovat sali, piha ja metsä.

N.Y.T! -materiaalien avulla liikutettiin vuoden aikana 1 600 koululaista. Kahdeksassa Pallosankarit-tapahtumassa N.Y.T! -radalla taitojaan harjoitteli 2000 koululaista. Gymnastrada -tapahtumassa kesäkuussa Turussa N.Y.T!-radalla liikkui useita satoja koululaisia.

4 Palloilusarjat (joukkuelajit)

4.1 Jalkapallo

Yläkoulujen ja lukiodien jalkapallosarjoihin osallistui kaudella 2018–2019 yhteensä 210 joukkuetta. Suurimmat kaupungit pelasivat omat esikarsintansa joista voittajat jatkoivat KLL:n sarjaan. Yhteensä yli 3 100 oppilasta pelasi jalkapallon mestaruudesta. Jalkapallosarja järjestettiin viidessä eri sarjassa (pojat lukio normaalipeli, pojat lukio, tytöt lukio, pojat yläkoulu ja tytöt yläkoulu). Yläkoulun poikien sarja jatkoi suosituimpina jalkapallosarjana. Jalkapallo oli toiseksi suosituin KLL:n palloilusarjoista.

4.2 Salibandy

Yhteensä yli 300 joukkuetta osallistui kauden 2018–2019 aikana salibandysarjaan. Kaiken kaikkiaan 4 500 koululaista pelasi kauden aikana salibandysarjaa. Suurimmat kaupungit pelasivat omat esikarsintansa, joista voittajat jatkoivat KLL:n sarjaan. Kaikkien sarjojen kuusi aluemestaria selviää Helsin-

gissä 24.–25.4.2019 järjestettävään lopputurnaukseen. Salibandy jatkoi suosituimpina lajina oppilaiden palloilusarjoista. Kauden 2017–2018 mestarit olivat lukion pojissa Kimpisen lukio Lappeenrannasta, lukion tyttöissä Kastellin lukio Oulusta, yläkoulun pojissa Joensuun Lyseo ja yläkoulun tyttöissä PHYK Helsingistä.

4.3 Muut palloilulajit (pesäpallo, kori- käsi- ja lentopallo)

Koulu liikuntaliiton pesäpallosarjaan osallistui 24 joukkuetta, joissa 360 pelaajaa. Lentopallosarjaan osallistui 65 joukkuetta ja 650 pelaajaa. Koripallosarjaan osallistui 33 joukkuetta ja 400 pelaajaa. Lisäksi kauden aikana järjestettiin yhteistyössä Suomen käsipalloliiton kanssa käsipallosarja, johon otti osaa 57 joukkuetta. Yhteensä kaikissa KLL:n palloilusarjoissa oli mukana 690 joukkuetta ja 9 700 koululaista.

5 Koululaisten mestaruuskilpailut (yksilökisat)

5.1 Golf

Koululaisten golf järjestettiin Nokialla 7.9.2018. Mestaruuksista kisasi yhteensä 156 golfaria. Tapahtuman yhteydessä järjestettiin yhteistyössä Golfliiton kanssa golfin tutustumismahdollisuus Pirkanmaan koululaisille. Mukaan tuli yli 450 koululaista. Innostava kokeilupäivä tuo varmasti uusia harrastajia lajin pariin.

5.2 Maastohiihto

Maastohiihto järjestettiin Tampereella Kaupin urheilu- puiston maastoissa maaliskuussa. KLL -kisat olivat osa nuorten SM -kisaviikonloppua. KLL kilpailuun ottivat osaa 13–16 -vuotiaat nuoret. Tampereella hiihdettiin vapaalla hiihtotavalla ja yhteislähdöllä. Ennakkosuosikit pitivät hyvin pintansa ja etenkin tyttöjen sarjoissa nähtiin tiukkoja loppusuoran kirikamppailuja. Osallistujia KLL -kisan 10 sarjassa oli yhteensä hieman yli 400, poikia ja tyttöjä lähes yhtä paljon. Kilpailun hienosti onnistuneista järjestelyistä vastasi Tampereen Pyrintö.

5.3 Maastojuoksu

Maastojuoksu oli toukokuun aurinkoisessa säässä yksi perinteisistä kisoista. Lempäälän Hakkarin maastoissa juostu kilpailu keräsi paikalle 301 juoksijaa. Osallistujamäärä putosi hieman edelliskevään kisoista samassa paikassa. Järjestelyistä vastasi Lempäälän Kisa yleisurheilu onnistuneesti. Maastojuoksun ver-ryttelyalueella pääsi kokeilemaan Juoksusankarit -toimintapistettä, jossa osa juoksijoista kävi testaamassa tekniikkaansa.

5.4 Painit

Kreikkalais-roomalaisen painin KLL -kisat järjestettiin Tesoman palloiluhallissa Tampereella toukokuussa. Sekä kilpailupaikka että järjestelyt toimivat erinomaisesti tähän kilpailuun. Järjestelyistä vastannut urheiluseura Koovee täytti 90 -vuotta ja KLL -painikisa oli yksi juhluvuoden päätapahtumista. Osallistujia kisassa oli yhteensä lähes 300 ja otteluita kertyi 954.

Vapaapaini kisattiin Porin urheilutalossa joulukuussa. Porin Paini-Miehet juhli samalla 50 -vuotista toimintaansa. Kilpailut oli järjestetty juhlavasti, joka korostui avajaisissa, palkintojen jaossa ja finaalien aluissa. Finaalipainijat tulivat molskille savukoneen savusta musiikin soidessa. Vapaapainiin ilmoittautui 262 painijaa, joista punnituksessa oli 220. Ilahduttavaa oli tyttöjen osallistuminen, joita oli paikalla 62.

5.5 Suunnistus

Suunnistus KLL:n suurimpana yksilökisana oli ohjelmassa elo-syyskuun vaihteessa Sipoossa. Sipoon maastoihin tehdyillä radoilla kävi rasteja etsimässä 1 350 koululaista henkilökohtaisessa ja 290 joukkuetta viestikisassa. Söderkullan alueella kilpailtu suunnistus oli järjestävän seuran, OK Trianin, kuluneen kesän suuri ponnistus, jossa toimitsijoita oli mukana yhteensä 150 henkilöä. Perjantain henkilökohtaisen kilpailun aikana mukana oli myös paikallisen koulun opettajia ja oppilaita toimitsijoina. Tapahtuma oli jälleen todellista suunnistuksen juhlaa ja iloiset ilmeet kilpailukeskuksessa kertoivat tapahtuman onnistumisesta ja hyvästä hengestä. KLL suunnistuski-soilla on oma facebook-sivu, jossa oli vuoden 2018 lopussa 901 tykkääjää.

5.6 Oman tanssin kisa - Power Mover

Power Mover tanssikisa jatkui hyvällä sykkeellä. Aluekisoja järjestivät Monninkylän koulu Askolassa, Hauhon yhtenäiskoulu (Hämeenlinna), Helsingin ranskalais-suomalainen koulu, Pohjankartanon koulu Oulussa, Onkilahden yhtenäiskoulu Vaasassa, sekä Porin kaupunki oman sisäisen kilpailunsa Porin urheilutalossa. Porin kisa oli suurin aluetapahtuma 69 osallistuvalla ryhmällä. Kaikkiaan tanssikisaan otti osaa 210 ryhmää ja runsaat 1 000 tanssijaa.

Oman tanssin kisan finaali järjestettiin Malmitalolla Helsingissä toukokuun lopulla. Power Mover kisan yhteistyökumppanina toimi Kultajousi, joka tuki toimintaa tuotepalkinnoin ja finaalissa lisäksi pokaaleilla. Koko Power Moverin suojelijana toimi Aira Samulin. Power Mover tanssikisa yli 20 vuoden perinteellä on saanut koululaiset hienosti mukaan niin koreografien suunnitteluun kuin tapahtumien järjestelyihin.

5.7 Yleisurheilu

Yleisurheilun perinteiset KLL -kisat järjestettiin Hämeenlinnan Kaurialan kentällä. Hämeenlinna Tarmon yleisurheilujaosto organisoi kisatapahtuman onnistuneesti, vaikka sää oli välillä vaihteleva ja osittain haasteellinen sateen johdosta. Osallistujia kisa keräsi 300, joka on selkeästi vähemmän kuin aiempina vuosina. Kilpailun suosio vaihtelee vuosittain, mutta yläkoulun tyttöjen sarja on 2010 -luvulla ollut selkeästi suosituin ja saa joka kerta hyvin osallistujia mukaan.

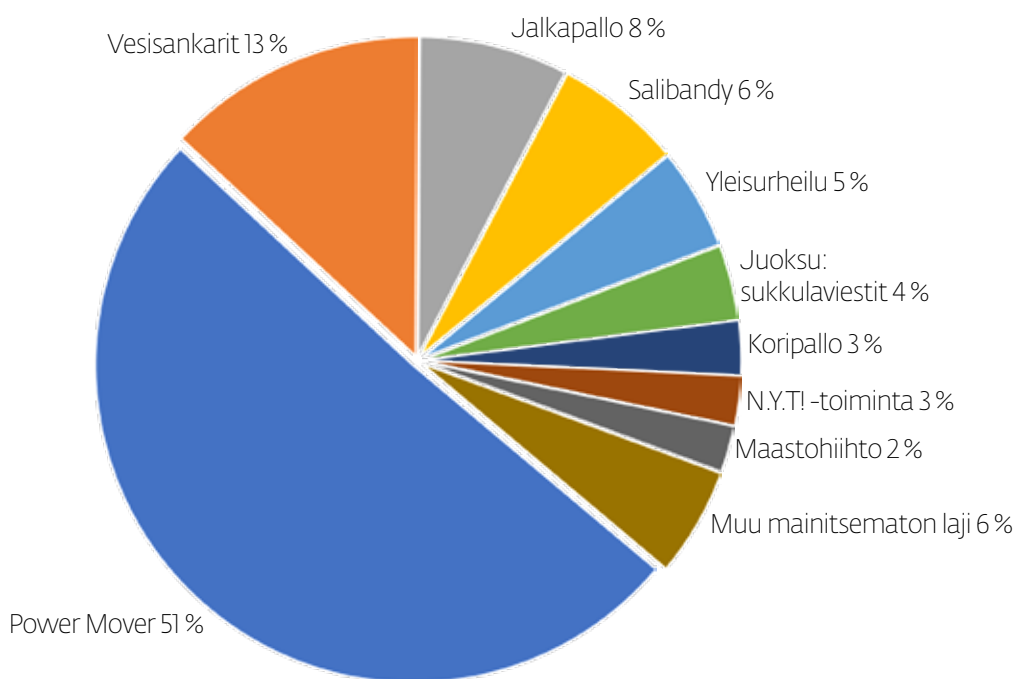
5.8 Muut lajit

Keilailu jatkui kotiratakisana yhteistyössä Suomen Keilailuliiton, sekä muiden opiskelija-koululaisjärjestöjen kanssa. Kaikilla järjestöillä (KLL, OLL, SAKU) oli samat säännöt tässä Let's Bowl! -kisassa.

Sulkapallo oli muutaman vuoden tauon jälkeen koululaisten kilpailuohjelmassa syksyllä. Kisa jouduttiin valitettavasti peruuttamaan, koska ilmoittautuneita oli liian vähän tähän monisarjaiseen tapahtumaan.

Koululiikuntaliitossa monipuolista toimintaa 2018

Koululiikuntaliiton liikuntatarjotin koululaisille

2018 Valtakunnallinen Ja alueellinen

	Tytöt	Pojat	Yhteensä	Tapahtumat	Joukkueita
Power Mover tanssi-dvd klubikouluja	57560	2760	60320	580	0
Vesisankarit	6261	6250	12511	106	12
Jalkapallo	3433	5023	8456	56	632
Salibandy	2224	4447	6671	17	487
Yleisurheilu	3100	3101	6201	13	36
Muu mainitsematon laji	2750	3184	5934	62	288
Juoksu: sukkulaviestit	2158	2142	4300	10	326
N.Y.T!	3 340	3 128	6 468	5 050	5 020
-toiminta	1499	1443	2942	1	81
Koripallo	1145	1768	2913	12	379
Maastohiihto	1335	1440	2775	13	29
Pesäpallo	1325	1317	2642	22	128
Juoksu: maastojuoksu	1176	1262	2438	10	246
Pallosankarit	694	1610	2304	8	26
Juoksu (yksilö)	1131	1102	2233	10	0
Suunnistus	904	897	1801	5	0
Tanssikisa Power Mover	1426	52	1478	10	303
Lentopallo	962	482	1444	8	147
Juoksusankarit	580	540	1120	8	5
Uinti	638	451	1089	3	22
Kaukalopallo	74	958	1032	9	84
Suunnistus- viesti	492	470	962	2	325
Käsipallo	280	320	600	1	57
Erityisliikuntatapahtumat	207	341	548	10	1
Pyöräsankarit	225	225	450	13	0
FutsalSkaba	188	242	430	2	25
Luistelu	154	258	412	2	0
Sulkapallo	167	222	389	3	0
Paini: kreikkalais-roomalainen	41	249	290	1	0
Jääkiekko	2	240	242	3	17
Paini: vapaapaini	62	157	219	1	0
Golf	44	111	155	4	12
Laskettelu /snoukka	64	82	146	1	0

6 KLL -aluetoiminta koululais- ja opettajaliikunnassa

Koululiikuntaliiton aluetoimintaa toteutetaan oman opettajan työnsä ohessa toimivat KLL:n alueliikuntavastaavat. Toiminta on pienillä ja keskisuurilla alueilla perinteistä, kun taas suurimmissa kaupungeissa toiminta on usein monimuotoisempaa, painottuen matalankynnyksen liikunnan kaikkien ikäluokkien liikuttamiseen.

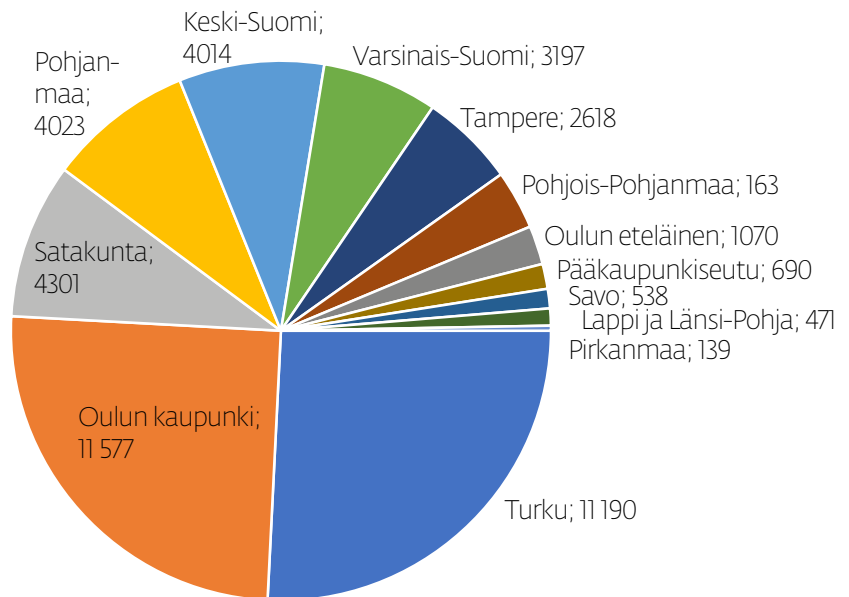
Aluetoiminta koettiin huhtikuussa KLL-aluetoimijoiden seminaarissa, Rovaniemellä erittäin tärkeäksi. Suurin motiivi on liikuttaa lapsia ja nuoria eri tavoin. Toimintaympäristö ja olosuhteet vaihtelevat suuresti. Osittain siihen vaikuttaa valtakunnallisten hankkeiden ja aluetoimijoiden toiminta sekä resurssointi kunnissa ja kouluissa. Liikkuva koulu -ohjelma ja alueliikuntajärjestöt ovat laajentaneet toimintakulttuuria fyysisesti aktiivisiin koulupäiviin, mutta nähtäväksi jää miten kunnat ja koulut jatkavat toimintaa Liikkuva koulu -ohjelman rahoituksen päätyttyä.

Koululiikuntaliiton aluetoiminta tarvitsee uudistumista. On tarpeen tuoda ketterä ja joustavia toimintatapoja, jotka motivoivat vapaaehtoisia toimijoita toimimaan paitsi koulupäivän aikana myös sen ulkopuolella. Kuntien ja esimiesten suhtautuminen kilpatoimintaan on kaksijakoinen ja toisaalta vapaaehtoisten aktiivinen toiminta koulupäivien aikana muissa kuin omissa kouluissaan on haasteellinen yhtälö.

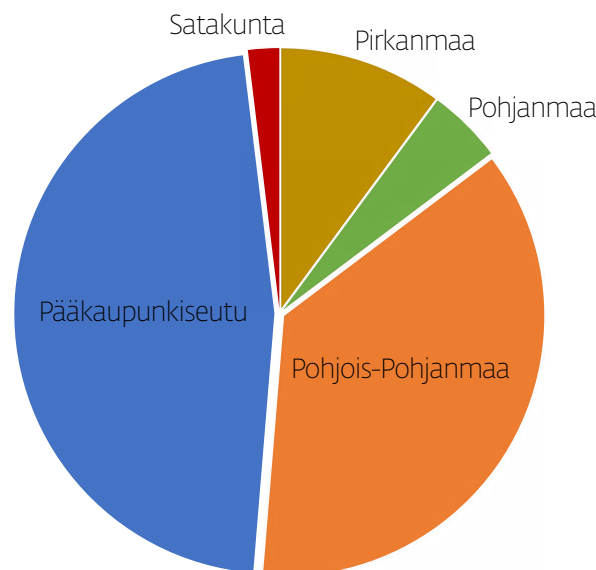
Syksyn 2018 aikana toiminnanjohtaja ja liikunta-asiantuntija osallistuivat Liikkuja polku -verkoston järjestämiin Vaikuttavuustyöpajoihin, joissa aluetoimintaa ja KLL:n toimintamallille haettiin uusi, vaikuttavuudesta lähtöisin oleva toimintamalli. Tätä työpajan antia tullaan käyttämään strategiatyössä v. 2019.

Aluetoiminta on monipuolista, pääosin kilpapainotteista. Kaupunkitoimijat järjestävät laajaa matalankynnyksen liikuntaa. Vuonna 2018 tilastoja jätettiin vähemmän – osasyynä ovat olleet olosuhteet, kuten esim. säästä johtuneet tapahtumien peruutukset. Suurin osa alueliikuntavastaavista hoitavat sekä oppilas- ja opettajatoiminnan mm. toimikuntien ja kuntayhteistyön kautta. Osan vastuu on pelkkä opettajatoiminta tai oppilastoiminta. Näin ollen kirjoja määrissä on, mutta toimintaa toteutetaan yleensä paikallisista tarpeista lähtöisin.

Yhteensä opettajat ja oppilaat 2018

Opettajaliikunta alueittain 2018

7 Opetushenkilökunnan kunto- ja virkistysliikunta

Opetushenkilökunnan ja aikuisliikunnan tarpeissa nousee esiin oman työn tukeminen ja vertaistuki. Tämä selittää mm. Sankarit- toimintojen nousua tilastoissa. Opetushenkilökunta varhaiskasvatuksesta, peruskoulusta aina 2.asteen oppilaitokseen, kokee koulupäivän aikaisen toiminnan ja materiaalin hyödyllisenä. Onnistuneita aktivointeja saavutetaan hyvinvointi-kampanjoilla, kuten esim. pääkaupunkiseudun yhteiskampanjat ovat osoittaneet. Kilpatoiminnalla on omat vankat kannattajansa, mutta sen merkitys kokonaismäärissä on vuosien aikana kääntynyt selvään laskuun. Syynä on usein henkilökohtaiset valinnat ja muutokset tarpeissa. Kilpatoiminnassa suosituinta on joukkuelajit ja erityisesti salibandy. Elämysliikkujat osallistuvat uskollisesti vuosittaiseen Sopulivaellukseen.

7.1 Kaukalopallo

Opettajien kaukalopalloa pelattiin kahdessa eri sarjassa. A-sarja pelattiin Lappeenrannassa ja Imatralla 28.–29.4.2018. Mukana oli 10 joukkuetta. Mestaruuden vei Haukiputaan joukkue. Veteraanikaukalopallo eli yli 40-vuotiaille opettajille suunnattu turnaus pelattiin Tallinnassa 6.–8.4.2018. Mukana oli 10 joukkuetta. Mikkelin joukkue uusi mestaruutensa kukistamalla finaalissa Varkauden rangaistuslaukaisukisan jälkeen. Opettajien kaukalopallot pelataan OAJ:n paikallisyhdistysjoukkuein.

7.2 Salibandy

Vierumäellä pyhäinpäiviäviikonloppuna pelattuun opettajien

salibandyturnauksen osallistui 31 OAJ:n paikallisyhdistysjoukkuetta. Salibandy jatkoi suosituimpana opettajalajina. Mukana oli 450 opettajaa. Pelit pelattiin miesten sarjassa, naisten sarjassa ja kahdessa sekasarjassa. Sekasarjassa tulee olla kentällä vähintään kaksi naista. Miesten sarjan mestaruus matkasi Ylivieskaan ja sekasarjan mestariksi selvisi Sipoon joukkue. Naisten mestaruus meni Heinolan naisille. D-sarjasta (seksarja) C-sarjaan (seksarja) nousi ensi vuodeksi Siilinjärven ja Lahden joukkueet.

7.3 Lentopallo

Opettajien Ope-300 lentopallokisat ratkottiin Vierumäellä 21.–22.4.2018 yhdessä SAKU ry lentopallon kanssa. Yhteensä turnauksessa oli 40 joukkuetta, joista kuusi oli OAJ:n paikallisyhdistysjoukkueita. Mestaruuteen selvisi Espoon joukkue. Ope-300 lentopallossa tulee kentällä olevien pelaajien yhteenlaskettu ikä olla 300 tai yli. Naispelaajasta saa viiden vuoden hyvityksen.

7.4 Sopulivaellus

Sopulivaellus on kaikille OAJ:n jäsenille ja heidän perheilleen suunnattu vaellustapahtuma, joka on järjestetty vuosittain heinäkuun lopulla jo vuodesta 1991 alkaen. Vuonna 2018 Sopulivaellus suuntautui Kaldoaivin erämaahan. Mukana oli 70 innokasta vaeltajaa. Vaeltajat jaettiin kahteen pääryhmään Nautiskelijoihin ja Sisseihin.

7.5 Kampanjat ja opettajien kohtaamiset

Vakiintuneet opetushenkilöstön kohtaamispaikat ovat Educa-messut Helsingissä, liikunnan- ja terveystiedon-opettajien Opintopäivät ja OKL-infotilaisuudet. Näiden lisäksi olimme mukana Liikkuva koulu -alueseminaarissa Vantaalla, Imatralla sekä Varsinais-Suomen ja Satakunnan yhteisseminaarissa. Liikkuva koulu -seminaareissa esiteltiin Sankarit-toimintaa.

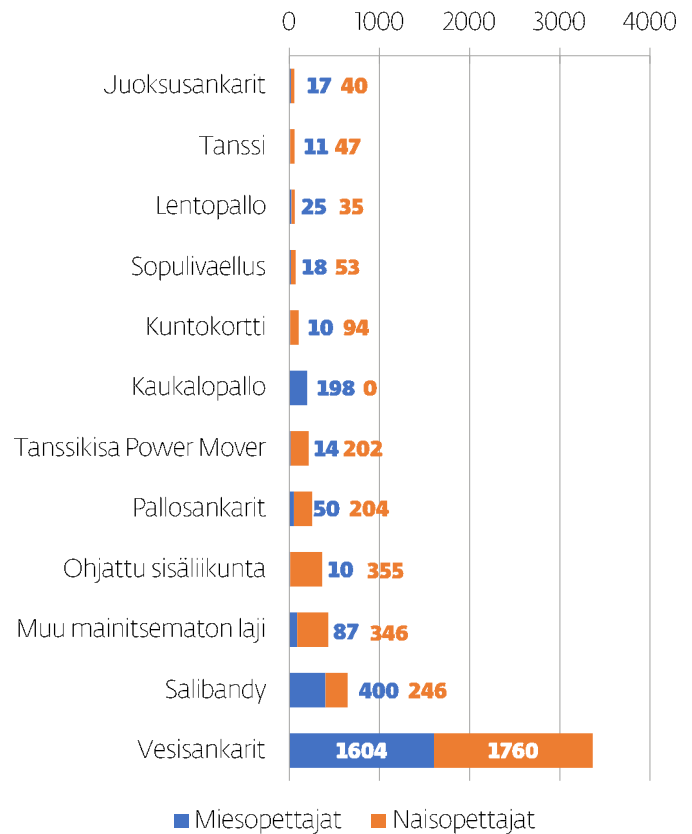
Educa-messuilla tehtiin tutuksi Liikkujatyyppejä. Koulun oma liikuttaja -tiedotetta jaettiin 711 kpl ja Pallo-sankarit-opasta 360 kpl. Messujen aikana eri lavoilla ohjattiin kolme taukojumppaa, joihin osallistui yhteensä 950 messuvierasta. Satu Lähteenkorva ja Jaana Karin luento, Tunnista liikkujatyyppejä – löydä tasapainottajasi, keräsi Visio-lavalle 300 kuulijaa.

Liikunnan- ja terveystiedonopettajien Opintopäivillä Lohjalla oli Power Mover -tanssitunnit sekä näyttelyosastolla esiteltiin Koululiikuntaliiton toimintaa.

Opettajankoulutuslaitoksissa Turussa ja Raumalla esiteltiin Koululiikuntaliiton toimintaa. Yhteensä infoihin osallistui 121 lastentarha- ja luokanopettajaopiskelijaa.

Kauppakeskus Redissä toimivan Irti Maasta! -yrityksen ja Pääkaupunkiseudun OAJ:n kanssa järjestettiin marras-joulukuussa koululais- ja opettajakampanjat kiipeily-sähalliin. Konsepti oli menestys, kaikki kokeilutunnit käytettiin.

Liikutetut opettajat 2018

8 Järjestötoiminta

8.1 Viestintä

Pääviestintäkanavamme ovat liiton nettisivut, uutiskirje ja Koulun oma liikuttaja -tiedote sekä sosiaalisen median kanavat facebook, twitter ja instagram. Vesisankarit-toiminnasta tiedotetaan vesisankarit.fi -sivustolla sekä Vesisankareiden facebook-sivulla. Koululaiskisojen käsiohjelmissa julkaistiin puheenjohtajan tervehdys ja liiton informaationsivu.

Meltwaterin tiedotepalvelun käyttö jatkui ja vuoden aikana lähetettiin 92 tiedotetta. Vesisankarit jakoi tiedotepalvelun kautta eniten lehdistötiedotteita. Sähköinen uutiskirje ilmestyi vuoden aikana 7 kertaa. Tilaaajia oli vuoden lopussa 2 473 (vuonna 2017 tilaajia 2 206) henkilöä.

Painettu Koulun oma liikuttaja -tiedote ilmestyi tammi- ja elokuussa. Tiedote postitettiin 3 280 koululle. Lisäksi tiedotetta jaettiin Koululiikuntaliiton tapahtumissa (kuten Vesisankarit-tapahtumat) ja kisoissa sekä yhteistyökumppaneiden tapahtumissa kuten OAJ:n Nuoret Opettajat- koulutuksissa. Tiedotteen painos oli 5 000 kpl /jakelu.

Koululiikuntaliitolla on neljä facebook-sivustoa: Koululiikuntaliiton, Ideoita koululiikuntaan, Power Moverin ja Vesisankareiden. Koululiikuntaliiton sivuilla informoidaan

ajankohtaisesta Koululiikuntaliiton toiminnasta sekä liikuntakentän puheenaiheista. Tykkääjien määrä oli vuoden 2018 lopussa 2 832 (vuonna 2017 tykkääjiä 2 676).

Power Moverin sivuilla tiedotetaan nuorten tanssiuutisia ja oman tanssin kisasta sekä Power Mover-videoon liittyvistä aiheista. Tykkäyksiä sivulla oli 1 292 vuoden 2018 lopussa (Vuonna 2017 tykkääjiä 1 293). Power Moverin 580 klubikoululle lähetettiin USB-tikulla opetusvideo kahdesta uudesta tanssista sekä muista Koululiikuntaliiton toiminnoista.

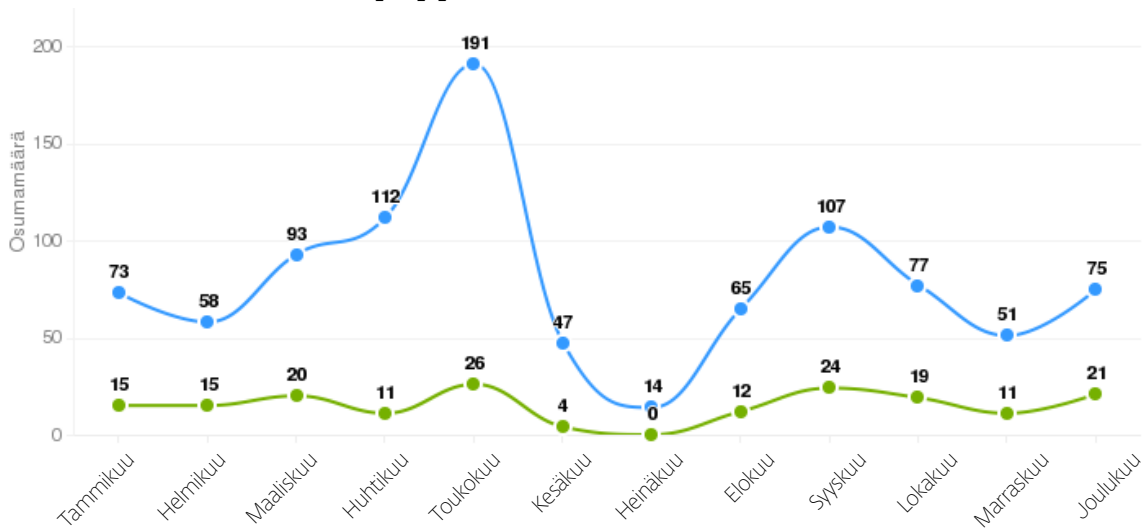
Ideoita koululiikuntaan sivustolla annetaan eri toimijoiden vinkkejä koululiikuntaan. Vuonna 2018 päivitysringissä Koululiikuntaliiton lisäksi olivat Golfliitto, UKK-instituutin Terve koululainen ja Suomen Urheiluliitto. Sivustolla on laaja seuraajajoukko 3 261 tykkääjää.

Vesisankarit-sivusto nosti esille Vesisankarit-tapahtumia ja materiaalivinkkejä. Sivuston seuraajamäärä on pienenhö 339 seuraajaa. (Vuonna 2017 tykkääjiä 307).

Opettajien tapahtumista sekä kampanjoista tiedotettiin nettisivujemme tapahtumakalenterissa, Koulun oma liikuttaja -tiedotteessa sekä somessa. Tapahtumatiedot julkaistiin myös OAJ:n internet-sivujen tapahtumakalenterissa.

Koululiikuntaliiton näkyvyys sähköisessä mediassa 2018

Koululiikuntaliiton sosiaalisen median (sininen) ja uutis-osumien (vihreä) määrät ovat yhteydessä toisiinsa. Toukokuussa oli yli 20 Vesisankaritapahtumaa ja Power Mover-tanssin finaali. Tämä näkyi erityisesti sosiaalisessa mediassa.

Koululiikuntaliiton toiminnasta viestittiin monipuolisesti yhteistyökumppaneiden viestintäkanavissa. OAJ:n yhdistystiedote nosti esille toimintaamme yhdeksän kertaa. Liikkuva koulu -ohjelman nettisivuilla on koululaisille suunnatut materiaalimme esillä. Opettaja-lehden retkiliitteessä julkaistiin elokuussa Koululiikuntaliiton toimintaa esittelevä lehtijuttu.

Koululiikuntaliiton Internet-sivujen tilastot 1.1.-31.12.2018

Koululiikuntaliiton internetsivuilla vierailtiin 113 884 kertaa (vuonna 2017: 113 180) ja yksittäisiä kävijöitä sivustolla oli 59 584 (vuonna 2017: 61 551). Kävijät vierailivat yhteensä 273 532 sivulla (vuonna 2017: 292 541). Etusivu oli suosituin väylä sivustollemme. Sivustollamme vierailtiin eniten koululaisten tapahtumakalenterissa, jossa suunnistus, hiihto ja yleisurheilu olivat katsotuimmat sivut. Koululaisten pääsivu oli neljänneksi katsutuin sivu.

Vesisankarit-sivustolla oli vuonna 2018 kävijöitä 7 720 (vuonna 2017: 6 573) ja sivustolla vierailtiin 11 103 kertaa (vuonna 2017: 9 056). Kävijät vierailivat yhteensä 27 882 sivulla (vuonna 2017: 25 278). Eniten kävijöitä oli tapahtumien aikaan. Katsotuimmat sivut olivat etusivu, tapahtumat, materiaalit ja Vesisankarit-käsikirja.

Koululiikuntaliiton medianäkyvyys 1.1.-31.12.2018

Vesisankarit oli uutisoiduin aiheemme vuonna 2018. Uutisoituimpia kisojamme olivat hiihto, suunnistus, yleisurheilu ja paini. Maakuntalehdet ja radio tekivät Vesisankareista monipuolisia kuvallisia juttuja. Huhtikuussa Yle TV2 teki suoraa lähetystä Mennään metsään -kampanjan avauksesta Nuuksiosta. Koululiikuntaliiton liikunta-asiantuntija Sari Turunen oli mukana lähetyksessä kertomassa Juoksu- ja Vesisankareista. Areenasta ohjelma on kerännyt 8 467 katselua.

Mediaosumia kerättiin Meltwater Newsin avulla, jonka avulla saatiin sähköisen ja sosiaalisen median osumat. Valitettavasti printtimedia ja radiouutiset jäävät tämän seurannan ulkopuolelle. Vesisankarit-hankkeesta kerättiin paikallisten tapahtumavastaavien kautta myös printtimedian osumia. Sähköisessä mediassa oli yhteensä 178 osumaan. Uutisointia teki eniten Itä-Savo, Aamulehti ja Lapin Kansan.

Sosiaalisen median osumia oli yhteensä 921. Uutisiamme somessa jakoivat tasaisesti urheiluseurat, sanomalehdet sekä

yksittäiset henkilöt. Sosiaalisessa mediassa eniten osumia saaneet teemat liittyivät Sankareihin; Vesi-, Pallo-, Pyörä- ja Juoksusankarit keräsivät eniten osumia.

Alueiden liikuntavastaavat vastasivat itse alueensa tapahtumaviestinnästä. Muutamia uutisia alueiden tapahtumista nousi esille mediaseurannan kautta. Paikallislehdet ovat usein maksumuurien takana tai ne eivät nosta printtilehdessä olleita uutisiaan nettisivuilleen. Tämä on yksi syy, miksi aluetoimintamme emme saa uutisosumia.

8.2 Kansainvälinen toiminta

Koululiikuntaliitto oli mukana International School Sport Federationin, ISF toiminnassa. Koululiikuntaliitto on ollut ISF:n jäsen järjestön perustamisesta eli vuodesta 1972 lähtien. Jäsenmaita ISF:lla on kaikista maanosista. Koululiikuntaliitto on virallinen ilmoittajataho kansainvälisiin koululaisurheilukilpailuihin. Pohjoismaisessa yhteistyössä ovat mukana Färsaaret, Grönlanti, Islanti, Norja, Ruotsi, Tanska ja Suomi. Virallinen yhteistyö alkoi vuonna 1972. Yhteistyössä korostuvat jakaminen ja inspiraation haku. Lammin joukkue osallistui Viron opettajien lentopalloturnaukseen tammikuussa 2018.

8.3 Hallinto ja talous

Varsinaisen toiminnan tulos toiminnanaloittain

Varsinainen toiminta 2018

Koululaistoiminta -168 084,95

Tuotot 54 252,20

Kulut -214 572,20

Projektituotot 97 007,14

Projektitkulut -104 772,13

Opetushenkilöliikunta -13 465,10

Tuotot 91 860,00

Kulut -105 325,10

Järjestötoiminta -138 695,09

Tuotot 0,00

Kulut -138 695,09

Yleisavustukset 316 000,00

Varainhankinta 24 197,76

Sijoitus ja rahoitustoiminta -2 343,48

Ylijäämä 17 074,66

Toiminta-avustuksemme on pysynyt samana v. 2012 lähtien, mutta vuonna 2016 sitä pienennettiin 10 000 € ja v. 2017 se nousi takaisin 316 000 €. Liitto omistaa Malmilla As. Oy Vilppulantie 2:ssa sijaitsevan toimistohuoneiston, jonka suuruus on 123,5 m². Vilppulantien myymälätila oli vuokrattuna v. 2018. Toimitilan arvoa alas kirjattiin 15 000 € v. 2018 tilinpäätöksessä. Liitto omistaa Liitu Oy:n osakekannan, joka on ollut lepotilassa vuodesta 2010. Tilikauden alijäämä - 3,80 € siirretään yhtiön voittovarojen tilille.

8.4 Henkilökunta ja luottamusorganisaatio

Koululiikuntaliiton toimistossa vakinaista henkilökuntaa vuonna 2018 oli neljä henkilöä, joiden lisäksi projektihenkilöinä toimi Vesisankarit- hankkeessa Pauliina Kotiranta ja 1.12.2018 lähtien Susanna Aulin. Pyöräsankarit hankkeessa toiminnasta vastasi Miikka Mäkelä. Myyntireskontraa pitää Hanna-Liisa Mäkinen /EKA Oy:sta. Liittokokous valitsi hallituksen puheenjohtajaksi Raija Vahasalon ja varsinaisiksi jäseniksi Johanna Korkalan sekä Esa Suhosen, Eero Heikkisen jäädessä 30-v KLL:n toimintavuoden jälkeen pois. Hallituksen puheenjohtajana jatkaa Raija Vahasalo ja varapuheenjohtajana Vesa Haapala. OAY:n ammattiyhdistysten valitsemat henkilöt toimivat KLL:n liikuntavastaavina. Toiminnanjohtajana on toiminut vuodesta 2005 lähtien Kristiina Jakobsson.

8.5 Muu yhteistoiminta

Koululiikuntaliitto on vahvasti verkostoitunut eri koululais- ja liikuntajärjestöjen parissa. Näet osallisuutemme tarkemmin liitetiedoista.

9.2 Koululiikuntaliiton osallisuus työryhmissä

Educa-messut: Sari Turunen

Harrastustyöryhmä (Liikunta- ja nuorisojärjestöt sekä OK)

Kristiina Jakobsson

Koulutuskeskus Opinkirjo hallitus: Kristiina Jakobsson / Vesa Haapala

Liikkujan polku /Olympiakomitea: Kristiina Jakobsson

Liikkuva koulu 2. asteen työryhmä: Kristiina Jakobsson

Liiku terveemmäksi-verkosto: Sari Turunen ja Kristiina Jakobsson

Liikkuva koulu -koordinaatioryhmässä projektien osalta:

Terho Tomperi, Jani Kangasniemi, Miikka Mäkelä

OAJ: Kristiina Jakobsson, Raija Vahasalo ja Sari Turunen

Pallosankarit yhteistyössä Suomen Palloliitto: Jani Kangasniemi

Reijo Rautauoman säätiö: Kristiina Jakobsson ja Sari Turunen

SUH-hallitus: Eero Heikkinen

SUH-uimataitovaliokunta: Sari Turunen

Suomenkielinen Kouluviestikarnevaali säätiön Hallitus: Terho Tomperi ja Jaana Talja-Latvala, Sari Turunen

Hallintoneuvosto: Raija Vahasalo ja Kristiina Jakobsson

TEKO-hanke /UKK-instituutti: Kristiina Jakobsson

Vaikuttajaryhmä Olympiakomitea: Kristiina Jakobsson

Olympiakomitean verkostotapaamiset: eri henkilöitä

Koululiikuntaliiton toimistolta

Vesisankarit yhteistyössä eri toimijatahot: Pauliina Kotiranta, Sari Turunen, Kristiina Jakobsson

Liikkujanpolku kuljettaja verkostossa yhtenä kuljettajana:

Kristiina Jakobsson

Pyöräilykuntien verkostossa Pyöräsankarit -hankkeen osalta:

Miikka Mäkelä, Terho Tomperi

9 Liitetiedostot

9.1 Koululiikuntaliiton toimijat

Hallitus

Raija Vahasalo (pj)

Pasi Pesonen

Vesa Haapala (vpj)

Eero Heikkinen 13.4.2018 asti

Salla Leinonen varajäsen

Esa Seretin

Esa Suhonen

Jaana Talja-Latvala

Johanna Korkala 13.4.2018 alkaen

Toimisto

Kristiina Jakobsson, toiminnanjohtaja

Susanna Aulin, Vesisankarit-koordinaattori 1.12.2018-

Jani Kangasniemi, liikuntakoordinaattori

Pauliina Kotiranta Vesisankarit-tapahtumakoordinaattori

(1.4.2016- syyskuu 2018)

Miikka Mäkelä, Pyöräsankarit-koordinaattori 1.4.2018-

Hanna-Liisa Mäkinen, myyntireskontra

Terho Tomperi, kehittämisspäällikkö

Sari Turunen, liikunta-asiantuntija

Työvaliokunta: Raija Vahasalo, (pj) Vesa Haapala, (varapj)

Kristiina Jakobsson, KLL tj

Tilintarkastaja: Anssi Pietiläinen, HT-tilintarkastaja

9.3 LIIKUNTAVASTAAVAT 2018

KLL ALUELIKUNTAVASTAAVA	YHTEYSTIEDOT	SÄHKÖPOSTI	OPPILAS- VASTAAVA	OPETTAJA- VASTAAVA
ETELÄ-KARJALA	Mika Suoraniemi	mika.suoraniemi@lappeenranta.fi	x	x
KAINUU				
KANTA-HÄME	Vesa Karjalainen	vesa.karjalainen@kktavastia.fi	x	x
KESKI-SUOMI 31.12.2018 asti	Eero Heikkinen	eero.heikkinen@saarijärvi.fi	x	x
KESKI-SUOMI 1.1.2019	Samuli Penttiniemi	samuli.penttiniemi@jkl.fi	x	x
LAPPI	Esa Seretin	esa.seretin@educemi.fi	x	x
PÄÄKAPUNKISEUTU	Tiina Pesonen	tiina.pesonen@eduvantaa.fi		x
PÄIJÄT-HÄME				
PIRKANMAA	Tytti Leppänen	tytti.leppanen@hameenkyro.fi		x
POHJANMAA	Risto Haverinen	risto.haverinen@edu.kokkola.fi	x	x
POHJOIS-KARJALA				
POHJOIS-POHJANMAA	Johanna Korkala	johanna.korkala@eduouka.fi		x
POHJOIS-POHJANMAA	Ismo Turpeinen	ismo.turpeinen@edu.kempele.fi	x	
POHJOIS-POHJANMAA	Kari Louhimaa	kari.louhimaa@muhos.fi	x	
OULUN ETELÄINEN	Esko Valikainen	esko.valikainen@kalajoki.fi	x	
OULUN KAUPUNKI	Tanja Ylisirniö	tanja.ylisirnio@ouka.fi	x	
SATAKUNTA	Timo Stenfors	timo.stenfors@edupori.fi	x	
SAVO	Hannu Kaatranen	hannu.kaatranen@edu.mikkeli.fi	x	
SAVO	Tuija Poutiainen	tuija.poutiainen@samiedu.fi		x
TAMPERE	Elisa Hakanen	elisa.hakanen@tampereenpyrinto.fi	x	
TURKU	Pikita Lempiäinen-Koponen	pikita.lempiainen-koponen@turku.fi	x	
TURKU	Harri Karjalainen	harri.karjalainen@turku.fi	x	
UUSIMAA	Riitta-Kaisa Kosonen	riitta-kaisa.kosonen@sipoo.fi		x
VARSINAIS-SUOMI	Ari Ylä-Mononen	ari.ylamononen@salo.fi	x	
VARSINAIS-SUOMI	Veli-Pekka Virtanen	veli-pekka.virtanen@uusikaupunki.fi		x

9.4 TILINPÄÄTÖS LYHYT MUOTO (ILMAN TASE-ERITTELYAJOJA)

Tuloslaskelma

	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Varsinainen toiminta	-320 779,62	-347 296,01
Varsinaisen toiminnan tuotot	242 852,14	259 035,22
Varsinaisen toiminnan kulut	-563 631,76	-606 331,23
Henkilöstökulut	-303 159,84	-322 187,41
Poistot	-1 619,64	-1 262,59
Muut kulut	-258 852,28	-282 881,23
Tuotto-/Kulujäämä	-320 779,62	-347 296,01
Varainhankinta	24 197,76	15 720,52
Varainhankinnan tuotot	32 102,65	40 519,50
Varainhankinnan kulut	-7 904,89	-24 798,98
Tuotto-/Kulujäämä	-296 581,86	-331 575,49
Sijoitus- ja rahoitustoiminta	-2 343,48	13 820,09
Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuotot	22 067,87	21 911,03
Sijoitus- ja rahoitustoiminnan kulut	-24 411,35	-8 090,94
Tuotto-/Kulujäämä	-298 925,34	-317 755,40
Yleisavustukset	316 000,00	316 000,00
Tilikauden tulos	17 074,66	-1 755,40
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	17 074,66	-1 755,40

VASTAAVAA**Pysyvät vastaavat****Aineelliset hyödykkeet**

Koneet ja kalusto	4 858,92	3 787,76

Aineelliset hyödykkeet yhteensä	4 858,92	3 787,76

Sijoitukset

Osuudet saman konsernin yrityksissä	10 000,00	10 000,00

Muut osakkeet ja osuudet	153 187,93	168 187,93

Sijoitukset yhteensä	163 187,93	178 187,93

Pysyvät vastaavat yhteensä	168 046,85	181 975,69

Vaihtuvat Vastaavat**Vaihto-omaisuus**

Aineet ja tarvikkeet	16 326,94	14 639,23

Vaihto-omaisuus yhteensä	16 326,94	14 639,23

Lyhytaikaiset

Myyntisaamiset	2 271,15	8 754,26

Muut saamiset	24,95	430,00

Siirtosaamiset	12 594,44	9 121,92

Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	14 890,54	18 306,18

Saamiset yhteensä	14 890,54	18 306,18

Rahat ja pankkisaamiset	140 548,95	99 893,64

Vaihtuvat vastaavat yhteensä	171 766,43	132 839,05

VASTAAVAA YHTEENSÄ	339 813,28	314 814,74

VASTATTAVAA**Oma pääoma**

Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma	176 029,52	176 029,52

Edellisten tilikausien voitto (tappio)	59 260,87	61 016,27

Tilikauden tulos	17 074,66	-1 755,40

Oma pääoma yhteensä	252 365,05	235 290,39

Ostovelat	10 021,51	6 316,65

Muut velat	7 786,34	7 215,93

Siirtovelat	69 640,38	65 991,77

Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	87 448,23	79 524,35

Vieras pääoma yhteensä	87 448,23	79 524,35

VASTATTAVAA YHTEENSÄ	339 813,28	314 814,74

Tuloslaskelma toiminnanaloittain

Varsinainen toiminta

2018

Koululaistointa

-168 084,95

Tuotot 54 252,24

Kulut -214 572,20

Projektituotot 97 007,14

Projektilkulut 104 772,13

Opetushenkilöliikunta

-13 465,10

Tuotot 91 860,00

Kulut -105 325,10

Järjestötoiminta

-138 695,09

Tuotot 0,00

Kulut -138 695,09

Yleisavustukset 316 000,00

Varainhankinta 24 197,76

Sijoitus ja rahoitustoiminta -2 343,48

Ylijäämä

17 074,66

Koululiikuntaliitto

Koululiikuntaliitto KLL ry toimii oppilaiden ja opettajien liikunnan puolesta. Liiton tarkoituksena on huolehtia suomenkielisten peruskoulujen ja lukion oppilaiden sekä Opetusalan Ammattijärjestö OAJ:n jäsenten vapaaehtoisesta liikunnan harrastustoiminnasta. Liikunnallisena tavoitteena on koulun opetussuunnitelman mukaisen liikunnanopetuksen tukeminen, täydentäminen ja jatkaminen. Koululiikuntaliitto on ollut aktiivinen liikuttaja jo vuodesta 1946. Haluamme sinunkin löytävän liikunnan riemun!

Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki
p. 020 7964 460
kll@kll.fi
www.kll.fi